

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: **Ing. N. P.**, proti žalovanému: **Hlavní město Praha, Magistrát hlavního města Prahy, odbor sociální péče a zdravotnictví**, Mariánské nám. 2, Praha 1, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 4. 2007, č. j. MHMP 107561/2007, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 4. 2008, č. j. 3 Cad 47/2007 – 17,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 4. 2008, č. j. 3 Cad 47/2007 – 17, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze dne 5. 6. 2007 se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhal zrušení rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 13. 4. 2007, č. j. MHMP 107561/2007, jakož i prvoinstančního rozhodnutí Úřadu městské části Praha 11, ze dne 19. 2. 2007, č. j. ODSPP/2006/826/ŠM, jímž byla zamítnuta jeho žádost o přiznání jednorázové dávky sociální péče. Stěžovatel současně požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů s odůvodněním, že vzhledem ke svým výdělkovým a majetkovým poměrům není schopen hradit náklady právního zastoupení.

Usnesením ze dne 10. 4. 2008, č. j. 3 Cad 47/2007 – 17, Městský soud v Praze zamítl žádost stěžovatele o ustanovení zástupce, neboť dospěl k závěru, že není splněna jedna z podmínek stanovených v ust. § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tedy že ustanovení zástupce není třeba k ochraně práv stěžovatele. Soud vycházel z toho, že u Městského soudu v Praze je pod sp. zn. 3 Cad

50/2005 vedeno řízení o žalobě stěžovatele v obdobné právní věci. Tato žaloba obsahovala veškeré potřebné náležitosti, tj. identifikaci napadeného rozhodnutí a důvody, které stěžovatele k podání žaloby vedly. Stěžovatel se tak v uvedené věci dostatečně kvalifikovaným způsobem obrátil na soud, a svým vlastním úkonem již učinil vše, co mohl podle právních předpisů k ochraně svých práv učinit. Městský soud v Praze uzavřel, že stěžovatel je schopen sám vystupovat před soudem a chránit svoje práva. Nezabýval se již proto návrhem stěžovatele na osvobození od soudních poplatků, přičemž poznamenal, že toto řízení je od soudních poplatků osvobozeno ze zákona.

Stěžovatel napadl usnesení Městského soudu v Praze včas podanou kasační stížností s tím, že ji odůvodní po konzultaci s advokátem, o jehož ustanovení zároveň požádal k ochraně svých zájmů. Stejně jako v předchozí žádosti uvedl, že je již delší dobu přihlášen do evidence uchazečů o zaměstnání bez nároku na hmotné zabezpečení, jeho manželka odmítá plnit povinnosti podle ust. § 91 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině. Kvůli zajištění prostředků na obživu a hrazení nájemného za byt je nucen se zadlužovat.

Z obsahu podané kasační stížnosti lze dovodit, že stěžovatel považoval ustanovení advokáta za nezbytné k ochraně svých práv. Uplatnil tedy, byť jednoduchým způsobem, důvod kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení z hlediska uplatněného stížního bodu, jakož i ve smyslu ust. § 109 odst. 3 s. ř. s., a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud se předně zabýval návrhem stěžovatele na ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že vzhledem ke specifické povaze napadeného usnesení by trvání na podmínce povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému, a vedlo by k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, zda má účastník právo na ustanovení zástupce s ohledem na to, že jej potřebuje k ochraně svých práv (k tomu srov. analogicky např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, www.nssoud.cz, příp. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, www.nssoud.cz). Nedostatek povinného zastoupení tak nelze považovat za překážku, jež by bránila posouzení kasační stížnosti a vydání meritorního rozhodnutí.

Podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování v takovém případě platí stát. Rozhodnutí o ustanovení zástupce je tedy závislé na splnění dvou zákonných podmínek: kromě hodnocení majetkových a osobních poměrů účastníka přihlíží soud též k tomu, zda je zastoupení třeba pro ochranu práv navrhovatele.

Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil, že se stěžovatel žalobou podanou dne 5. 6. 2007 u Městského soudu v Praze domáhal přezkoumání rozhodnutí správních

orgánů obou stupňů. Uvedl, že žalobu podrobně odůvodní po konzultaci s advokátem, o jehož ustanovení požádal. Městský soud v Praze dospěl k závěru, že nebyla splněna druhá podmínka pro ustanovení zástupce, tedy potřeba ochrany práv stěžovatele, neboť žaloba podaná stěžovatelem v jiné věci obsahovala všechny náležitosti nezbytné pro její projednání. S tímto závěrem se však Nejvyšší správní soud neztotožnil.

Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval, že z formální bezvadnosti žaloby nelze dovodit, že ustanovení zástupce není nutné k ochraně práv stěžovatele. V tomto stádiu řízení soud nemůže dostatečně posoudit, zda stěžovatel uplatnil všechny důvody, které mohl uplatnit, anebo zda určité námitky v žalobě neuplatnil jen z toho důvodu, že je pro nedostatek právního vzdělání považoval za irrelevantní. Vedle podané žaloby soud musí hodnotit i konkrétní procesní situace stěžovatele, jeho osobnostní a faktické poměry, úroveň jeho povědomí o právech v soudním procesu a vůbec o právních poměrech v ČR. Při jinak stejném skutkovém příběhu je tak možné, že u jedné osoby bude k ochraně práv v řízení před soudem zástupce zapotřebí, u jiné osoby to nutné nebude (srov. rozsudek ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publ. pod č. 486/2005 Sb. NSS, či rozsudek č. j. 1 Azs 5/2003 - 46 ze dne 30. 9. 2003, publ. pod č. 108/2004 Sb. NSS).

V projednávaném případě na rozdíl od předchozího, nemá žaloba podaná stěžovatelem předepsané náležitosti a nelze tedy bez dalšího usuzovat, že při jejím doplnění nebude stěžovatel potřebovat právní pomoc. Je nutné přihlédnout k tomu, že stěžovatel nemá právnické vzdělání, je cizím státním příslušníkem, čímž jsou omezeny jeho vyjadřovací schopnosti v českém jazyce při jednání soudu, a má rovněž ztíženou orientaci v právním řádu ČR. Dále je třeba vzít v úvahu i fakt, že žaloba stěžovatele v řízení vedeném pod sp. zn. 3 Cad 50/2005, na kterou Městský soud v Praze poukazoval, byla podána se značným časovým předstihem. I když se zřejmě jedná o dvě obdobné právní věci, nelze předpokládat, že by v obou případech byly beze zbytku dány zcela shodné skutkové okolnosti. Není ani vyloučeno, že stěžovateli pomohla se sepisem dříve podané žaloby jiná osoba. V souhrnu řečeno, pro závěr, že stěžovatel pro obranu svých práv nepotřebuje zastoupení, neměl Městský soud v Praze dostatek důvodů.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že Městský soud v Praze chybně posoudil právní otázku, zda bylo ustanovení zástupce nutné k ochraně práv stěžovatele, čímž zatížil své rozhodnutí vadou podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení, v němž je tento soud vázán právním názorem výše uvedeným. Městský soud v Praze musí rovněž vyhodnotit i druhou z podmínek ust. § 35 odst. 8 s. ř. s., tj. splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Touto otázkou se totiž dosud náležitě nezabýval, pouze stěžovatele přípisem ze dne 18. 9. 2007, č. j. 3 Cad 47/2007 - 10, vyzval k doložení jeho osobních a majetkových poměrů. Nejvyšší správní soud na tomto místě poznamenává, že samotná skutečnost, že předmětné řízení je ze zákona od soudních poplatků osvobozeno, není podstatná pro závěr o tom, zda jsou u účastníka splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 35 odst. 8 s. ř. s.

V novém rozhodnutí rozhodne Městský soud v Praze i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 16. července 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu